

“Su gibi” aziz olmak!

Su ikram eden kişiye “su gibi aziz ol” temennî ve duâsı zihnimize nereden kazanmış olabilir? Elbette kulak âşinâlığı ile tevârüs eden örf ve âdetlerimizin etkisi ilk belirleyici olmalıdır; fakat asıl, suyun “aziz” kılınmış olması husûsu üzerinde durmak gerekiyor.

Birçok din ve inançta suyun merkezi bir rol oynadığını görüyoruz. “Allah gökleri ve yeri yaratırken arşı su üstünde idi” meâlindeki âyet (Hûd, 11/7), suyu varoluşla irtibatlandırmakta, izzetine, yani aziz oluşuna işâret etmektedir. Su hayat verir, arındırır. Bu iki temel nitelik ona yüksek sembolik değer ve kutsallık katar. Bu yüzden tören ve dînî âyinlerde su etkili bir araç olarak karşımıza çıkar. Dönüştüren, günahları ve marazı ortadan kaldıran bir güç ve kâbiliyete sâhiptir. Su, yaşayan ve ruhsal bir maddedir; insanlar ve ilâhî olan arasında arabulucudur.

Yüzyıllardır dünyânın her yerinde ve yönünde sudan yola çıkarak ya da su eşliğinde oluşan bir inanç, mimarî, gündelik hayat, davranış biçimleri, şehir anlayışı, dekorasyon, kültür, sanat ve edebiyat var. İkinci sayımızda bu temayı çalıştık. Şifâyî da içinde barındıran su teması, hem kendi tarihî kimlik ve kişiliğimiz açısından, hem komşu kültürler ve inançlar açısından karşılaştırmalı okunması gereken zengin bir konu.

Bu düşüncelerle “suya bakmak” istiyoruz. Suya iki farklı biçimde bakabiliriz. İlki, mitolojik bir karakter olan Narkissos’un bakışıyla: mite göre, Narkissos bir gün suda kendi yansımını görür ve ona âşık olur. Saatlerce sudaki aksini seyrederek. Fakat suyun üzerinde görerek âşık olduğu bu imge kendisine karşılık vermeyen bir imgedir ve tam ona sarılacakken yok olur. Narkissos aşkına kavuşmak uğruna suya düşer ve boğularak ölür. Bu mitolojik anlatı, narsizm olarak psikolojide yerini almış ve kendini aşırı sevmeye, büyük görme ve gerçeklik dışı bir şişinme olarak ele alınmıştır. Başkalarından üstünlük vehmettiren narsizm, sürekli ilgi görme

ihtiyacı, eleştiri ve değerlendirmeye tahammülsüzlük, empati yoksunluğu gibi belirtileriyle, bir kişilik bozukluğu olarak ele alınır.

İkinci “suya bakış” tutumu ise masalarda geçen ve farklı kültürlerde yerini bulan “medyumluk bakışı”dır. Hâlin görülmesi, kaybın bulunması.. amaçlarıyla yapılan bu durugörü faaliyeti “ruhsal bir yöntem” olarak bilinir ve bu kâbiliyete sâhip kişilere “seçilmiş” olarak bakılır. “Suya bakacak” kişinin ruhsal dinginliği ve konsantrasyonu kadar, mekânın da dingin olması önem taşır.

Su ve şifâ temalı bu sayıda, tema editörü olan Murat Dinçer Çekin hocamızın sabrı ve titizliği ile, geceli gündüzlü hayli yoğun ve gerçekten çok öğretici bir “bakma” serüveni yaşadık. Ortaya arşivlik bir eser çıktığına inanıyoruz.

İlk sayımızda ele aldığımız “Bitki Ressamlığı” konusu, bize tematik derginin imkânlarını kullanarak bir kavrama nasıl bakılması gerektiğiyle ilgili çerçeve ve eşik oluşturmuştu; yeni bir deneyim ve yeni bir bakış fırsatı sunmuştu. Bu sayımızla da aynı anlayışı “su ve şifâ” temasına bakışta oluşturmuş olmayı temennî ediyoruz.

Zihnimizde silikleşen, ihmal ettiğimiz, unuttuğumuz, bağlamını kaybettiğimiz kavramları böyle bir deneyimle ele almak çok öğretici.

Modern hayat paradigmasının suya müşfik davranmadığını, bu konuda hayli ölçsüz ve savurgan olduğunu söylemek gerekir. Geleneksel kültürlerde kutsal sayılan su, günümüzde görkemli bir şov unsuruna dönüştürülmüş durumdadır. Alınıp satılan bir meta seviyesine indirgenmiş su imgesine güçlü bir tashih yapmak gerekiyor.

Muhammed Nur Anbarlı
Genel Yayın Yönetmeni

KÜLTÜR | SANAT | ŞEHİR

Mevsimlik Tematik Dergi

GÜZ 2017/2

ISSN

1307-1815

İMTİYAZ SAHİBİ

Zeytinburnu Belediye Başkanlığı adına
Murat Aydın

YAYIN KURULU

Erdem Zekeriya İskenderoğlu, İrfan Çalışan
Murat Dinçer Çekin, Murat Gür
Süleyman Faruk Göncüoğlu

PROJE YÖNETMENİ

Erdem Zekeriya İskenderoğlu

KOORDİNATÖR

İrfan Çalışan

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Muhammed Nur Anbarlı

TEMA EDITÖRÜ

Murat Dinçer Çekin

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Murat Öztabak

EDITÖR

Akif Kuruçay

FOTOĞRAF EDITÖRLERİ

Murat Gür
Pelin Ulca

GRAFİK UYGULAMA

Emine Sayın Yaluru

İNGİLİZCE ÇEVİRİLER

Feyza Betül Aydın
Pedro Pablo Rodríguez de Vera Ríos

BASKI SORUMLUSU

Yüksel Yücel

DİJİTAL YAYIN SORUMLUSU

Muhammet Ali Demir

BU SAYIYA KATKI SAĞLAYANLAR

Feyza Rumeysa Altındal K.

Ahmet Furkan Karatopraklı, Bünyamin Öztabak
Fatih Kuyumcu, Mehmet Şerif Mahmutoğlu
Yunus Emre Pehlivan

KAPAK REPRODUKSİYONU

Mahmut Acar

BASKI VE CİLT

Seçil Ofset

Dergide yayımlanan yazı ve görsellerden yasal olarak eser sahipleri sorumludur. Yazı ve görseller kaynak belirterek kullanılabilir.

www.zdergisi.istanbul

Z_Dergi

Z_Dergi

ZDergi

ZEYTİNBURNU
BELEDİYESİ
zeytinburnu.istanbul | 444 1984